

ПІДГОТОВКА ПСИХОЛОГО – ПЕДАГОГІЧНИХ КАДРІВ ДЛЯ УПРАВЛІННЯ КОНФЛІКТАМИ У ШКОЛІ

Ефективність управління конфліктами значною мірою залежить від сформованості у особистості певних психологічних якостей, теоретичних знань, умінь і навичок. Які ж знання необхідні психолого-педагогічним кадрам (ППК - директору школи, його заступникам, класному керівнику, вчителю, шкільному психологу, вихователю) для управління конфліктами? Насамперед – це психологічні знання. Як показують дослідження Д. І. Дзвінчука, Л. М. Карамушки, Н. Л. Коломінського та інших, сьогодні у вітчизняних інститутах підвищення кваліфікації та інститутах післядипломної освіти педагогічних кадрів лише відбувається становлення системи психологічної підготовки менеджерів освіти та підготовки практичних психологів, вчителів до психологічного забезпечення процесу управління конфліктами. Ефективність управління конфліктами ППК потребує глибокої та детальної розробки змісту їх психологічної підготовки, пошуку нових організаційних форм такої підготовки, створення системи методів та форм навчання, які забезпечують формування психолого - управлінської культури фахівців. З точки зору *особистісного підходу* психологічну підготовку ППК розглядають як формування психологічної готовності до практичної педагогічної діяльності в умовах сучасних реаліях. Відповідно до цього підходу, готовність розуміється як стійке, багатоаспектне та ієрархізоване утворення особистості, яке включає ряд компонентів (мотиваційний, когнітивний, операційний та особистісний), адекватних вимогам, змісту та умовам діяльності. Мотиваційний компонент психологічної готовності ППК до управління – це сукупність мотивів, адекватним цілям та завданням управління. З точки зору управління конфліктами мотиваційний компонент психологічної готовності є сукупністю мотивів по психодіагностики і прогнозуванню конфліктів, їх попередженню й профілактики та регулюванню і вирішенню Когнітивний компонент психологічної готовності ППК до управління конфліктами – це система знань, які необхідні для здійснення успішного управління конфліктами. Операційний компонент психологічної готовності ППК до управління конфліктами – це комплекс умінь та навичок, які забезпечують успішність здійснення управління конфліктами. Особистісний компонент психологічної готовності ППК є системою особистісних характеристик директора школи, вчителя, шкільного психолога, які впливають на результативність управління конфліктами. Управління конфліктами - усвідомлений вплив на конфліктну поведінку суб'єктів з метою досягнення бажаних результатів і обмеження протидіяння рамками конструктивного впливу на суспільний процес. Воно включає : психодіагностику і прогнозування конфліктів, попередження і профілактику

конфліктів, регулювання і оперативне вирішення конфліктів [5]. Алгоритм дій ППК при вирішенні конфліктів включає : вивчення причин конфлікту; визначення і обмеження учасників конфлікту; формулювання проблеми, тобто основної суперечності; вивчення та визначення мотивів опонентів; розробка варіантів виходу з конфлікту; ознайомлення опонентів з можливими конкретними варіантами рішення; прийняття рішення ,яке влаштовує опонентів; реалізація прийнятого рішення; аналіз та оцінка ефективності вирішення конфлікту. Вирішення конфлікту можливо виховними або адміністративними способами. До виховних способів вирішення конфліктів відносять : врахування психологічних особливостей; бесіду; прохання; переконання; принципові переговори; психотренінг; психотерапію. Адміністративні способи - це організаційно-структурні (чітке формулювання вимог, принцип єдиноначальності, постановка спільних цілей, завдань, система заохочення) та адміністративно-силове вирішення конфлікту (придушення інтересів конфліктуючих, перехід на іншу роботу, роз'єднання конфліктуючих адміністративними заходами, подолання конфлікту на основі наказу керівника школи або рішення суду.

Література:

1. Дзвінчук Д.І. Психологічні основи ефективного управління : навчальний посібник / Д.І. Дзвінчук. – К : ЗАТ «НІЧЛАВА», 2000. – 280 с.
2. Карамушка Л.М. Психологія управління закладами середньої освіти : навчальний посібник. / Л.М. Карамушка. – К.: Ніка-Центр, 2000. – 331 с.
3. Карамушка Л.М. Психологія управління : навчальний посібник. / Л.М. Карамушка. - К. : Міленіум, 2003. – 344 с.
4. Коломінський Н.Л. Психологія менеджменту в освіті (соціально-психологічний аспект) : монографія. / Н.Л. Коломінський. – К. МАУП, 2000. – 286 с.
5. Ложкін Г.В. Психологія конфлікту : теорія і сучасна практика : навч. посіб. / Г.В. Ложкін, Н.І. Пов'якель. – К. : ВД « Професіонал», 2006. – 416с.

УДК 159.9-051:331.54

*Ямчук Таїса Юрївна
Мукачівський державний університет,
м. Мукачево, Україна*

ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГІЧНІ УМОВИ РОЗВИТКУ ПРОФЕСІЙНОЇ САМОІДЕНТИЧНОСТІ

Багато закордонних та українських дослідників умовно розподіляють психологічні чинники розвитку професійної ідентичності на дві основні групи: об'єктивні детермінанти, які відображають вплив середовища, можливості соціальних перспектив, які дає дана професія, матеріальний фактор; суб'єктивні детермінанти - сформованість образу «Я», самоінтерес, професійно важливі якості фахівця, професійні знання та вміння, ідеальний образ професіонала,

МУКАЧІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

89600, м. Мукачево, вул. Ужгородська, 26

тел./факс +380-3131-21109

Веб-сайт університету: www.msu.edu.ua

E-mail: info@msu.edu.ua, pr@mail.msu.edu.ua

Веб-сайт Інституційного репозитарію Наукової бібліотеки МДУ: <http://dspace.msu.edu.ua:8080>

Веб-сайт Наукової бібліотеки МДУ: <http://msu.edu.ua/library/>